

ritate. Jam igitur leges conduntur, redituum publicorum, vectigalium, tributorum a singulis praestandorum modus et ratio praescribitur, et quod primum est et esse debet, civitatis constitutae gubernatori sapienti definitur iam modus iustus et perpetua ratio belli interni inter cives de rerum et personarum iuribus coram iudice gerendi, quod cum aeternum sit et nunquam finire omnino possit, unicum simul est, quod in constituta civitatis forma tolerari possit et iuvari.

§. 2.

Quippe haec res, quae est uti vides, iudiciorum civilium forma et ratio, seu, quem hodie dicere solent, *Processus iudiciarius* tantum abest ut vel ab imperfecta civitatis forma abesse possit, ut potius inter gravissima reipublicae formandae capita ipsam debeas numerare. Quod sensere omnes, quibus aut confirmanda erat civitas et legibus institutisque componenda, aut cum ab aliis recenter conformata esset, absolvenda tradebatur et ab omni parte emendanda. Exemplum sint Romanorum, quibus post eictos reges vix quinquaginta anni lapsi sunt sine accurata iudiciorum civilium institutione, cuius in XII Ta-